

Nr 278.

Av herr **Stendahl**, om undersökning av praxis vid tillämpningen av kommunallagarnas bestämmelser angående kvalificerad majoritet för beviljande av anslag till nytt ändamål eller behov.

I proposition nr 99 med förslag till lag om kommunalstyrelse på landet m. m. har frågan angående kvalificerad majoritet vid beslut om vissa ekonomiska angelägenheter så till vida lämnats å sido, att några förslag om sakliga ändringar i gällande bestämmelser på detta område ansetts icke böra i sammanhang med det föreliggande revisionsarbetet framföras. Frågan har ansetts icke kunna lösas utan en mera ingående utredning.

Vad särskilt angår bestämmelsen om kvalificerad majoritet för beviljande av anslag till nytt ändamål eller behov, har under det förberedande arbetet försök gjorts att närmare precisera begreppet »nytt ändamål eller behov». Landshövding Hammarskjöld har sålunda ansett en tidsgräns böra fastställas, inom vilken ett föregående beslut skulle falla för att kunna återopas till förmån för uppfattningen, att ett föreslaget anslag icke avsåge nytt ändamål eller behov. Mot detta förslag hava åtskilliga invändningar framställts. Föredragande departementschefen har ansett den i det Hammarskjöldska förslaget upptagna nya bestämmelsen näppeligen innebära någon precisering av uttrycket »nytt ändamål eller behov». I övrigt har departementschefen om denna bestämmelse anfört följande:

»Densamma medför endast att, även om anslag tidigare lämnats till samma eller likartat ändamål, det ändamål eller behov, varom fråga är, dock skall betraktas som nytt, därest det tidigare anslagsbeviljandet ligger mera än tio år tillbaka. Stadgandet innebär sålunda en utvidgning av kravet på kvalificerad majoritet. Däremot ger detsamma ingen ledning för bedömande av den vanskliga frågan, när ett anslag ur saklig synpunkt skall anses som nytt. Naturligen medför den föreslagna begränsningen en viss fördel, i det att den onödiggör allt hänsynstagande till beslut, som äro mera än tio år gamla. Denna fördel torde emellertid vara av obetydligt värde med hänsyn till det ringa antal fall, då ett beaktande av så gamla beslut kan komma i fråga. Ehuru jag delar den uppfattningen, att det vore önskvärt att erhålla en precisering av uttrycket nytt ändamål eller behov, kan jag icke förorda det av den sakkunnige föreslagna stadgandet.

En godtagbar precisering av oförmälda uttryck synes för övrigt knappast möjlig, och några större olägenheter torde ej vara att förvänta, därest det överlämnas åt praxis att fortfarande liksom hittills utforma lämpliga regler i detta hänseende.»

Måhända har det varit nödvändigt att i detta sammanhang kapitulera inför de svårigheter, som onekligen möta vid ett försök att lösa frågan om en ändamålsenlig och verksam bestämmelse angående dubbelt flertal vid avgörande av ärenden om anslag till nya ändamål eller behov, enär eljest hela frågan om kommunallagarnas revision kunnat bliva ytterligare fördröjd. Emellertid är frågan enligt min mening av den betydelse för kommunernas sunda utveckling i ekonomiskt hänseende, att ett allvarligt försök till utformande av en dylik bestämmelse icke bör underlåtas. Att helt lämna reglernas utformning åt praxis måste anses otillfredsställande, så mycket mer som vederbörande kommuner själva på det sättet befinna sig i stor ovisshet om bestämmelsens tillämplighet. Vad som under alla omständigheter erfordras är en undersökning och bearbetning av den praxis på området, som hittills utvecklats sig. Med ledning av en dylik utredning måste det bliva lättare att bedöma såväl nu gällande rätt i detta avseende som möjligheten att åt det nuvarande stadgandet i ämnet giva en mera tillfredsställande formulering. Behovet av stadgandets precisering gör sig mycket ofta gällande inom kommunalförvaltningarna, där nutidens snabba utveckling och i övrigt rådande förhållanden skapa ständigt nya fall, i vilka med allt fog kravet på kvalificerad majoritet såsom garanti mot förhastade och för den kommunala ekonomien skadliga beslut bör respekteras. Då föredragande departementschefen också varit av den uppfattningen, att en precisering av uttrycket »nytt ändamål eller behov» är önskvärd, synes en mera djupgående undersökning av ämnet vara på sin plats.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen i samband med prövningen av ovan nämnda proposition måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en ingående undersökning och bearbetning av den praxis, som avser tillämpningen av kommunallagarnas bestämmelser om kvalificerad majoritet för beviljande av anslag till nytt ändamål eller behov, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill en dylik utredning må föranleda.

Stockholm den 11 mars 1930.

Sten Stendahl.